

Πρὸς Τιμόθεον Β

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, κατ' **1**

ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμοθέω¹ ἀγαπητῷ **2**

τέκνῳ: χάρις, ἔλεος,² εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ

τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω³ ἀπὸ προγόνων⁴ ἐν καθαρᾷ⁵ **3**

συνειδήσει,⁶ ὡς ἀδιάλειπτον⁷ ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνηίαν⁸ ἐν ταῖς

δεήσεσίν⁹ μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν¹⁰ σε ἰδεῖν, **4**

μεμνημένος¹¹ σου τῶν δακρύων,¹² ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, **5**

ὑπόμνησιν¹³ λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου¹⁴ πίστεως, ἣτις

ἐνώκησεν¹⁵ πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ¹⁶ σου Λωΐδι¹⁷ καὶ τῇ μητρὶ σου

Εὐνίκη,¹⁸ πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν¹⁹ **6**

ἀναμνησκώ²⁰ σε ἀναζωπυρεῖν²¹ τὸ χάρισμα²² τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστίν

ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως²³ τῶν χειρῶν μου. Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ **7**

θεὸς πνεῦμα δειλίας,²⁴ ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ

σωφρονισμού.²⁵ Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς²⁶ τὸ μαρτύριον²⁷ τοῦ **8**

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ³ λατρεύω, serve, worship. ⁴ πρόγονος, ου, ὁ, parents, forefathers. ⁵ καθαρός, clean, pure. ⁶ συνειδήσις, εως, ἡ, conscience. ⁷ ἀδιάλειπτος, unceasing, constant. ⁸ μνηία, ας, ἡ, remembrance, mention. ⁹ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁰ ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹¹ μνηήσκομαι, remember, recall. ¹² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹³ ὑπόμνησις, εως, ἡ, reminding, reminder. ¹⁴ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ¹⁵ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ¹⁶ μάμμη, ης, ἡ, grandmother. ¹⁷ Λωΐς, ἴδος, ἡ, Lois. ¹⁸ Εὐνίκη, ης, ἡ, Eunice. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἀναμνησκώ, remind, remember. ²¹ ἀναζωπυρέω, rekindle, kindle afresh. ²² χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ²³ ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ²⁴ δειλία, ας, ἡ, cowardice, timidity. ²⁵ σωφρονισμός, οὔ, ὁ, self discipline, sound judgment. ²⁶ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ²⁷ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον¹ αὐτοῦ· ἀλλὰ
 συγκακοπάθησον² τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, τοῦ 9
 σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει³ ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα
 ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν⁴ καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν
 χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ⁵ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν⁶ δὲ νῦν διὰ 10
 τῆς ἐπιφανείας⁷ τοῦ σωτῆρος⁸ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
 καταργήσαντος⁹ μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος¹⁰ δὲ ζωὴν καὶ
 ἀφθαρσίαν¹¹ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ¹² καὶ 11
 ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν. Δι' ἣν αἰτίαν¹³ καὶ ταῦτα 12
 πάσχω,¹⁴ ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ὅτι πεπίστευκα, καὶ
 πέπεισμαι ὅτι δυνατός¹⁶ ἐστὶν τὴν παραθήκην¹⁷ μου φυλάξαι¹⁸ εἰς
 ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ὑποτύπωσιν¹⁹ ἔχε ὑγιαίνοντων²⁰ λόγων ὧν 13
 παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 14
 Τὴν καλὴν παραθήκην¹⁷ φύλαξον¹⁸ διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ
 ἐνοικοῦντος²¹ ἐν ἡμῖν.

Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν²² με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,²³ ὧν 15
 ἐστὶν Φύγελος²⁴ καὶ Ἑρμογένης.²⁵ Δόξη ἔλεος²⁶ ὁ κύριος τῷ 16

¹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ² συγκακοπαθέω, suffer together with someone. ³ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ⁴ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ⁵ πρὸ, before (gen), before. ⁶ φανερώω, reveal, manifest. ⁷ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ⁸ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ καταργέω, make ineffective, abolish. ¹⁰ φωτίζω, give light, enlighten. ¹¹ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ¹² κήρυξ, υκος, ὁ, herald, preacher. ¹³ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁴ πάσχω, I suffer. ¹⁵ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁶ δυνατός, powerful, possible. ¹⁷ παραθήκη, ης, ἡ, deposit or trust. ¹⁸ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁹ ὑποτύπωσις, εως, ἡ, prototype, standard. ²⁰ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²¹ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ²² ἀποστρέφω, turn away, turn back. ²³ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ²⁴ Φύγελος, ου, ὁ, Phygelus. ²⁵ Ἑρμογένης, ους, ὁ, Hermogenes. ²⁶ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy.

Ὁνησιφόρου¹ ὅκω: ὅτι πολλάκις² με ἀνέψυξεν,³ καὶ τὴν ἄλυσίν⁴
μου οὐκ ἐπαισχύνθη,⁵ ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ,⁶ σπουδαιότερον⁷ 17
ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν – δῶν αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεῖν ἔλεος⁸ παρὰ 18
κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ – καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ⁹ διηκόνησεν,¹⁰
βέλτιον¹¹ σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ¹² ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 2
Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων,¹³ ταῦτα
παράθου¹⁴ πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ¹⁵ ἔσονται καὶ
ἐτέρους διδάξαι. Σὺ οὖν κακοπάθησον¹⁶ ὡς καλὸς στρατιώτης¹⁷ 3
Ἰησοῦ χριστοῦ. Οὐδεὶς στρατευόμενος¹⁸ ἐμπλέκεται¹⁹ ταῖς τοῦ 4
βίου²⁰ πραγματείαις,²¹ ἵνα τῷ στρατολογήσονται²² ἀρέσῃ.²³ Ἐὰν δὲ 5
καὶ ἀθλή²⁴ τις, οὐ στεφανοῦται²⁵ ἂν μὴ νομίμως²⁶ ἀθλήσῃ.²⁴ Τὸν 6
κοπιῶντα²⁷ γεωργὸν²⁸ δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.²⁹ 7
Νόει³⁰ ἃ λέγω: δῶν γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν³¹ ἐν πάσιν. 8
Μνημόνευε³² Ἰησοῦν χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ
σπέρματος³³ Δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου: ἐν ᾧ κακοπαθῶ¹⁶ 9

¹Ὁνησίφορος, ου, ὁ, Onesiphorus. ²πολλάκις, often, many times. ³ἀναψύχω, refresh, revive. ⁴ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁵ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁶Ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ⁷σπουδαῖος, diligent, earnest. ⁸ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁹Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁰διακονέω, serve, minister. ¹¹βελτίων, better. ¹²ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ¹³μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ¹⁴παρατίθηναι, set before, entrust. ¹⁵ἱκανός, sufficient, able. ¹⁶κακοπαθέω, suffer hardship, misfortune. ¹⁷στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁸στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹⁹ἐμπλέκω, enfold, entangle. ²⁰βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²¹πραγματεία, ἡ, activity, occupation. ²²στρατολογέω, enlist soldiers, enlist troops. ²³ἀρέσκω, please, serve. ²⁴ἀθλέω, compete. ²⁵στεφανόω, crown, reward. ²⁶νομίμως, rightly, lawfully. ²⁷κοπιᾶω, toil, labor. ²⁸γεωργός, ου, ὁ, farmer, worker of the soil. ²⁹μεταλαμβάνω, partake of, share. ³⁰νόεω, understand, consider. ³¹σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ³²μνημονεύω, remember, make mention of. ³³σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

μέχρι¹ δεσμῶν,² ὡς κακοῦργος·³ ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.

Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω⁵ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς,⁶ ἵνα καὶ αὐτοὶ 10

σωτηρίας⁷ τύχωσιν⁸ τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. 11

Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν,⁹ καὶ συζήσομεν·¹⁰ εἰ 12

ὑπομένομεν,⁵ καὶ συμβασιλεύσομεν·¹¹ εἰ ἀρνούμεθα,¹² κἀκεῖνος¹³

ἀρνήσεται¹² ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν,¹⁴ ἐκεῖνος πιστὸς μένει· 13

ἀρνήσασθαι¹² ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμησκει,¹⁵ διαμαρτυρόμενος¹⁶ ἐνώπιον τοῦ κυρίου μὴ 14

λογομαχεῖν¹⁷ εἰς οὐδὲν χρήσιμον,¹⁸ ἐπὶ καταστροφῇ¹⁹ τῶν

ἀκουόντων. Σπούδασον²⁰ σεαυτὸν²¹ δόκιμον²² παραστήσαι²³ τῷ 15

θεῷ, ἐργάτην²⁴ ἀνεπαίσχυντον,²⁵ ὀρθοτομοῦντα²⁶ τὸν λόγον τῆς

ἀληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους²⁷ κενοφωνίας²⁸ περιῖστασο·²⁹ ἐπὶ 16

πλείον γὰρ προκόψουσιν³⁰ ἀσεβείας,³¹ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς 17

γάγγραινα³² νομῇν³³ ἔξει· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος³⁴ καὶ Φιλητός·³⁵ 18

οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν,³⁶ λέγοντες τὴν ἀνάστασιν³⁷

ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν³⁸ τὴν τινων πίστιν. Ὁ μέντοι³⁹ 19

¹ μέχρι, until, as far as (gen). ² δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ³ κακοῦργος, οὐ, ὁ, criminal. ⁴ δέω, bind, tie. ⁵ ὑπομένω, tarry, endure. ⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁷ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ⁸ τυγχάνω, obtain, happen. ⁹ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹⁰ συζῶ, live with, live together with. ¹¹ συμβασιλεύω, rule (as king) with someone. ¹² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹³ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁵ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ¹⁶ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁷ λογομαχέω, dispute about words. ¹⁸ χρήσιμος, useful, beneficial. ¹⁹ καταστροφή, ἡς, ἡ, ruin, destruction. ²⁰ σπουδάζω, hasten, be eager. ²¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ²² δόκιμος, tested, approved. ²³ παρίστημι, be present, stand by. ²⁴ ἐργάτης, οὐ, ὁ, workman, laborer. ²⁵ ἀνεπαίσχυντος, unashamed, not needing to be ashamed. ²⁶ ὀρθοτομέω, use or interpret correctly. ²⁷ βέβηλος, worldly, profane. ²⁸ κενοφωνία, ας, ἡ, chatter, empty talk. ²⁹ περιῖστημι, stand around, avoid. ³⁰ προκόπτω, proceed, advance. ³¹ ἀσεβεία, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ³² γάγγραινα, ἡς, ἡ, gangrene, cancer. ³³ νομή, ἡς, ἡ, pasture, spreading. ³⁴ Ὑμέναιος, οὐ, ὁ, Hymenaeus. ³⁵ Φιλητός, οὐ, ὁ, Philetus. ³⁶ ἀστοχέω, miss the mark, go astray. ³⁷ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ³⁸ ἀνατρέπω, overturn, upset. ³⁹ μέντοι, yet, however.

στερεὸς¹ θεμέλιος² τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα³ ταύτην,
 *Ἐγὼ κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί, Ἀποστήτω⁴ ἀπὸ ἀδικίας⁵
 πᾶς ὁ ὀνομάζων⁶ τὸ ὄνομα κυρίου. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν 20
 μόνον σκεύη⁷ χρυσᾶ⁸ καὶ ἀργυρᾶ,⁹ ἀλλὰ καὶ ξύλινα¹⁰ καὶ
 ὀστράκινα,¹¹ καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν,¹² ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.¹³ Ἐὰν οὖν τις 21
 ἐκκαθάρῃ¹⁴ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς⁷ εἰς τιμὴν,¹²
 ἡγιασμένος,¹⁵ καὶ εὐχρηστον¹⁶ τῷ δεσπότῃ,¹⁷ εἰς πᾶν ἔργον
 ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.¹⁸ Τὰς δὲ νεωτερικὰς¹⁹ ἐπιθυμίας²⁰ φεῦγε·²¹ 22
 δίωκε²² δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν
 ἐπικαλουμένων²³ τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς²⁴ καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς 23
 καὶ ἀπαιδεύτους²⁶ ζητήσεις²⁷ παραιτοῦ,²⁸ εἰδὼς ὅτι γεννώσιν
 μάχας.²⁹ Δούλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι,³⁰ ἀλλ' ἡπιον³¹ εἶναι 24
 πρὸς πάντας, διδακτικόν,³² ἀνεξίκακον,³³ ἐν πραότητι³⁴ 25
 παιδεύοντα³⁵ τοὺς ἀντιδιατιθεμένους·³⁶ μήποτε³⁷ δῶ αὐτοῖς ὁ θεὸς
 μετάνοιαν³⁸ εἰς ἐπίγνωσιν³⁹ ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν⁴⁰ ἐκ τῆς 26
 τοῦ διαβόλου⁴¹ παγίδος,⁴² ἐξωγρημένοι⁴³ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου

¹ στερεός, hard, firm. ² θεμέλιος, οὐ, ὁ, foundation. ³ σφραγίς, ἴδος, ἡ, seal, signet ring. ⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁵ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁶ ὀνομάζω, name, give a name to. ⁷ σκευός, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ⁸ χρυσοῦς, golden. ⁹ ἀργυροῦς, silver, made of silver. ¹⁰ ξύλινος, wooden. ¹¹ ὀστράκινος, made of earth or clay, made of earth. ¹² τιμή, ἥς, ἡ, honor, price. ¹³ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁴ ἐκκαθαίρω, cleanse thoroughly, clean out. ¹⁵ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁶ εὐχρηστος, useful, serviceable. ¹⁷ δεσπότης, οὐ, ὁ, master, lord. ¹⁸ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁹ νεωτερικός, youthful, juvenile. ²⁰ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ²¹ φεύγω, flee, escape. ²² διώκω, pursue, persecute. ²³ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ²⁴ καθαρός, clean, pure. ²⁵ μωρός, foolish, stupid. ²⁶ ἀπαιδευτος, uninstructed, uneducated. ²⁷ ζητήσεις, εως, ἡ, debate, controversy. ²⁸ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²⁹ μάχη, ἥς, ἡ, fight, conflict. ³⁰ μάχομαι, fight, quarrel. ³¹ ἡπιος, gentle, mild. ³² διδακτικός, able to teach, apt to teach. ³³ ἀνεξίκακος, patient, tolerant. ³⁴ πραΰτης, mildness, gentleness. ³⁵ παιδεύω, teach, educate. ³⁶ ἀντιδιατίθεμαι, oppose. ³⁷ μήποτε, never, lest perchance. ³⁸ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ³⁹ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ⁴⁰ ἀνανήψω, regain one's senses. ⁴¹ διάβολος, οὐ, ὁ, slanderer, accuser. ⁴² παγίς, ἴδος, ἡ, trap, snare. ⁴³ ζωγρέω, capture alive.

θέλημα.

Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται¹ καιροὶ **3**
χαλεποί.² Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλαυτοί,³ φιλάργυροι,⁴ **2**
ἀλαζόνες,⁵ ὑπερήφανοι,⁶ βλάσφημοι,⁷ γονεῦσιν⁸ ἀπειθεῖς,⁹
ἀχάριστοι,¹⁰ ἀνόσιοι,¹¹ ἄστοργοι,¹² ἄσπονδοι,¹³ διάβολοι,¹⁴ **3**
ἄκρατεῖς,¹⁵ ἀνήμεροι,¹⁶ ἀφιλάγαθοι,¹⁷ προδόται,¹⁸ προπετεῖς,¹⁹ **4**
τετυφωμένοι,²⁰ φιλήδονοι²¹ μᾶλλον ἢ φιλόθεοι,²² ἔχοντες **5**
μόρφωσιν²³ εὐσεβείας,²⁴ τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι:²⁵ καὶ
τούτους ἀποτρέπου. Ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες²⁷ εἰς τὰς **6**
οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες²⁸ γυναικάρια²⁹ σεσωρευμένα³⁰
ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις³¹ ποικίλαις,³² πάντοτε³³ **7**
μανθάνοντα,³⁴ καὶ μηδέποτε³⁵ εἰς ἐπίγνωσιν³⁶ ἀληθείας ἐλθεῖν
δυνάμενα. Ὅν τρόπον³⁷ δὲ Ἰαννῆς³⁸ καὶ Ἰαμβρῆς³⁹ ἀντέστησαν⁴⁰ **8**
Μωϋσῇ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται⁴⁰ τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι
κατεφθαρμένοι⁴¹ τὸν νοῦν,⁴² ἀδόκιμοι⁴³ περὶ τὴν πίστιν. Ἀλλ' οὐ **9**

¹ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ² χαλεπός, hard, difficult. ³ φιλαυτος, loving oneself, selfish. ⁴ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ⁵ ἀλαζών, ονος, ὁ, impostor, boaster. ⁶ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ⁷ βλάσφημος, blasphemous, slanderous. ⁸ γονεὺς, ἑως, ὁ, parent. ⁹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁰ ἀχάριστος, ungrateful. ¹¹ ἀνόσιος, unholy, regarding nothing as holy. ¹² ἄστοργος, without natural affection, unfeeling. ¹³ ἄσπονδος, irreconcilable, implacable. ¹⁴ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹⁵ ἄκρατής, without self-control, dissolute. ¹⁶ ἀνήμερος, savage, brutal. ¹⁷ ἀφιλάγαθος, without love of good. ¹⁸ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹⁹ προπετής, rash, reckless. ²⁰ τυφώω, puff up, make haughty. ²¹ φιλήδονος, loving pleasure, pleasure loving. ²² φιλόθεος, God loving, loving God. ²³ μόρφωσις, εως, ἡ, embodiment, form. ²⁴ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ²⁵ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁶ ἀποτρέπω, turn away from, shun. ²⁷ ἐνδύνω, slip in, clothe. ²⁸ αἰχμαλωτεύω, capture, lead captive. ²⁹ γυναικάριον, ου, τό, little, idle or foolish woman. ³⁰ σωρεύω, heap up, weigh down with. ³¹ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ³² ποικίλος, varied, manifold. ³³ πάντοτε, always, at all times. ³⁴ μανθάνω, learn, ascertain. ³⁵ μηδέποτε, never, not at any time. ³⁶ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ³⁷ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ³⁸ Ἰάννης, ὁ, Jannes. ³⁹ Ἰαμβρῆς, ὁ, Jambres. ⁴⁰ ἀνθίστημι, resist, oppose. ⁴¹ καταφθεῖρω, destroy, ruin. ⁴² νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ⁴³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected.

προκόψουσιν¹ ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια² αὐτῶν ἔκδηλος³ ἔσται
 πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς⁴ μου τῇ 10
 διδασκαλίᾳ,⁵ τῇ ἀγωγῇ,⁶ τῇ προθέσει,⁷ τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ,
 τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,⁹ τοῖς διωγμοῖς,¹⁰ τοῖς παθήμασιν,¹¹ οἷά¹² 11
 μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,¹³ ἐν Ἰκονίῳ,¹⁴ ἐν Λύστροις,¹⁵ οἷους¹²
 διωγμοὺς¹⁰ ὑπήνεγκα·¹⁶ καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο¹⁷ ὁ κύριος. 12
 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς¹⁸ ζῆν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
 διωχθήσονται.¹⁹ Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες²⁰ προκόψουσιν¹ 13
 ἐπὶ τὸ χεῖρον,²¹ πλανῶντες²² καὶ πλανώμενοι.²² Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς 14
 ἔμαθες²³ καὶ ἐπιστάθης,²⁴ εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,²³ καὶ ὅτι ἀπὸ 15
 βρέφους²⁵ τὰ ἱερὰ γράμματα²⁶ οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι²⁷ εἰς
 σωτηρίαν²⁸ διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ 16
 θεόπνευστος²⁹ καὶ ὠφέλιμος³⁰ πρὸς διδασκαλίαν,⁵ πρὸς ἔλεγχον,³¹
 πρὸς ἐπανόρθωσιν,³² πρὸς παιδείαν³³ τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα 17
 ἄρτιος³⁴ ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
 ἐξηρτισμένος.³⁵

¹ προκόπτω, proceed, advance. ² ἄνοια, ας, ἡ, folly, foolishness. ³ ἔκδηλος, clearly evident, obvious. ⁴ παρακολουθέω, follow closely, investigate. ⁵ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁶ ἀγωγή, ἡς, ἡ, way of life, conduct. ⁷ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ⁸ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ⁹ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁰ διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ¹¹ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹² οἷος, such as, of what kind. ¹³ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹⁴ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ¹⁵ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁶ ὑποφέρω, endure, bear up under. ¹⁷ ῥύομαι, rescue, save. ¹⁸ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ¹⁹ διώκω, pursue, persecute. ²⁰ γόης, ητος, ὁ, swindler, cheat. ²¹ χείρων, worse. ²² πλανᾶω, deceive, lead astray. ²³ μανθάνω, learn, ascertain. ²⁴ πιστώνω, convince, give assurance to. ²⁵ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²⁶ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ²⁷ σοφίζω, make wise, devise craftily. ²⁸ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²⁹ θεόπνευστος, inspired by God, God-breathed. ³⁰ ὠφέλιμος, useful, profitable. ³¹ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ³² ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, improvement, correction. ³³ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ³⁴ ἄρτιος, complete, adequate. ³⁵ ἐξαρτίζω, finish, complete.

Διαμαρτύρομαι¹ ὅν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ **4**
 χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, κατὰ τὴν
 ἐπιφάνειαν² αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν λόγον, **2**
 ἐπίστηθι³ εὐκαίρως,⁴ ἀκαίρως,⁵ ἔλεγξον,⁶ ἐπιτίμησον,⁷
 παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ⁸ καὶ διδαχῇ.⁹ Ἦσται γὰρ **3**
 καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας¹⁰ διδασκαλίας¹¹ οὐκ ἀνέξονται,¹² ἀλλὰ
 κατὰ τὰς ἐπιθυμίας¹³ τὰς ἰδίας ἐαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν¹⁴
 διδασκάλους, κνηθόμενοι¹⁵ τὴν ἀκοήν¹⁶· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς **4**
 ἀληθείας τὴν ἀκοήν¹⁶ ἀποστρέψουσιν,¹⁷ ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους¹⁸
 ἐκτραπήσονται.¹⁹ Σὺ δὲ νῆφε²⁰ ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον,²¹ ἔργον **5**
 ποιήσον εὐαγγελιστοῦ,²² τὴν διακονίαν²³ σου πληροφόρησον.²⁴ **6**
 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι,²⁵ καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως²⁶
 ἐφέστηκεν.³ Τὸν ἀγῶνα²⁷ τὸν καλὸν ἡγωνίσμαι,²⁸ τὸν δρόμον²⁹ **7**
 τετέλεκα,³⁰ τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπόν, ἀπόκειται³¹ μοι ὁ τῆς **8**
 δικαιοσύνης στέφανος,³² ὃν ἀποδώσει³³ μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής·³⁴ οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς
 ἡγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν² αὐτοῦ.

¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ² ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ³ ἐπίστημι, stand over, come upon. ⁴ εὐκαίρως, in season, conveniently. ⁵ ἀκαίρως, untimely, unseasonably. ⁶ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁷ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁸ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ⁹ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁰ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹¹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹² ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹³ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹⁴ ἐπισωρεύω, heap up, accumulate. ¹⁵ κνήθω, rub, tickle. ¹⁶ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹⁷ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁸ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ¹⁹ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ²⁰ νήφω, be sober, abstain from wine. ²¹ κακοπάθω, suffer hardship, misfortune. ²² εὐαγγελιστής, ου, ὁ, evangelist, bringer of good tidings. ²³ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ²⁴ πληροφόρῶ, fulfill, accomplish fully. ²⁵ σπένδω, pour out as a libation. ²⁶ ἀνάλυσις, εως, ἡ, departure, departing. ²⁷ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ²⁸ ἡγωνίζομαι, contend, struggle. ²⁹ δρόμος, ου, ὁ, course, race. ³⁰ τελέω, finish, fulfill. ³¹ ἀπόκειται, be laid up, put away. ³² στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ³³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³⁴ κριτής, ου, ὁ, judge.

Σπούδασον¹ ἔλθειν πρός με ταχέως·² Δημᾶς³ γάρ με ἐγκατέλιπεν,⁴ 9
 ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην·⁵
 Κρήσκης⁶ εἰς Γαλατίαν,⁷ Τίτος⁸ εἰς Δαλματίαν.⁹ Λουκᾶς¹⁰ ἐστὶν 11
 μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον¹¹ ἀναλαβὼν¹² ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·¹³
 ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος¹⁴ εἰς διακονίαν.¹⁵ Τυχικὸν¹⁶ δὲ ἀπέστειλα 12
 εἰς Ἑφεσον.¹⁷ Τὸν φελόνην¹⁸ ὃν ἀπέλιπον¹⁹ ἐν Τρωάδι²⁰ παρὰ 13
 Κάρπῳ,²¹ ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία,²² μάλιστα²³ τὰς
 μεμβράνας.²⁴ Ἀλέξανδρος²⁵ ὁ χαλκεὺς²⁶ πολλά μοι κακὰ 14
 ἐνεδείξατο·²⁷ ἀποδῶ²⁸ αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ 15
 σὺ φυλάσσω,²⁹ λίαν³⁰ γὰρ ἀνθέστηκεν³¹ τοῖς ἡμετέροις³² λόγοις. 16
 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ³³ οὐδεὶς μοι συμπαραγένετο,³⁴ ἀλλὰ
 πάντες με ἐγκατέλιπον·⁴ μὴ αὐτοῖς λογισθῆι.³⁵ Ὁ δὲ κύριός μοι 17
 παρέστη,³⁶ καὶ ἐνεδυνάμωσέν³⁷ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα³⁸
 πληροφορηθῇ,³⁹ καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐρρύσθην⁴⁰ ἐκ
 στόματος λέοντος.⁴¹ Καὶ ρύσεται⁴⁰ με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου 18
 πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον·⁴² ᾧ

¹ σπουδάζω, hasten, be eager. ² ταχέως, quickly, soon. ³ Δημᾶς, ἄ, ὁ, Demas. ⁴ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ⁵ Θεσσαλονίκη, ἡς, ἡ, Thessalonica. ⁶ Κρήσκης, εντος, ὁ, Crescens. ⁷ Γαλατία, ας, ἡ, Galatia. ⁸ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁹ Δαλματία, ας, ἡ, Dalmatia. ¹⁰ Λουκᾶς, ἄ, ὁ, Luke, Lucas. ¹¹ Μάρκος, ου, ὁ, Mark. ¹² ἀναλαμβάνω, take up, raise. ¹³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁴ εὐχρηστος, useful, serviceable. ¹⁵ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹⁶ Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ¹⁷ Ἑφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁸ φελόνης, ου, ὁ, mantle, cloak. ¹⁹ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²⁰ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ²¹ Κάρπος, ου, ὁ, Carpus. ²² βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ²³ μάλιστα, especially, most of all. ²⁴ μεμβράνα, ἡς, ἡ, parchment, parchment leaf. ²⁵ Ἀλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ²⁶ χαλκεύς, ἑως, ὁ, coppersmith, metalworker. ²⁷ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁸ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁹ φυλάσσω, guard, keep. ³⁰ λίαν, greatly, very. ³¹ ἀντίστημι, resist, oppose. ³² ἡμέτερος, ου, ὁ, our, our own. ³³ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ³⁴ συμπαραγίνομαι, come together with, help. ³⁵ λογίζομαι, calculate, consider. ³⁶ παρίστημι, be present, stand by. ³⁷ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ³⁸ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ³⁹ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁴⁰ ρύομαι, rescue, save. ⁴¹ λέων, οντος, ὁ, lion. ⁴² ἐπουράνιος, heavenly, celestial.

ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀσπασαι Πρίσκαν¹ καὶ Ἀκύλαν,² καὶ τὸν Ὀνησιφόρου³ οἶκον. 19

*Εραστος⁴ ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ·⁵ Τρόφιμον⁶ δὲ ἀπέλιπον⁷ ἐν

Μιλήτῳ⁸ ἀσθενοῦντα.⁹ Σπούδασον¹⁰ πρὸ¹¹ χειμῶνος¹² ἐλθεῖν. 21

Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος,¹³ καὶ Πούδης,¹⁴ καὶ Λῖνος,¹⁵ καὶ

Κλαυδία,¹⁶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

Ὁ κύριος Ἰησοῦς χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις μεθ' 22

ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ Πρίσκα, ἡ, Prisca, Priscilla. ² Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ³ Ὀνησίφορος, ου, ὁ, Onesiphorus. ⁴ *Εραστος, ου, ὁ, Erastus. ⁵ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ⁶ Τρόφιμος, ου, ὁ, Trophimus. ⁷ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁸ Μίλητος, ου, ἡ, Miletus. ⁹ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁰ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹¹ πρὸ, before (gen), before. ¹² χειμῶν, ὦνος, ὁ, winter, storm. ¹³ Εὐβουλος, ου, ὁ, Eubulus. ¹⁴ Πούδης, εντος, ὁ, Pudens. ¹⁵ Λῖνος, ου, ὁ, Linus. ¹⁶ Κλαυδία, ας, ἡ, Claudia.